

tæt på kræft

Kræftens Bekæmpelses Magasin

BORGMESTRE RYGENDE UENIGE 6

KONTROL: TRÆK VEJRET OG HOLD DET 23

Hvor der er mening,
er der håb

12

Ny metode til at
opdage hudkræft

16

Alexandres hurtige
operation i Paris

4

REDDET I PARIS

På de følgende sider kan du læse om den fireårige Alexandre, der i løbet af blot 24 timer blev akut undersøgt, scannet og opereret for en kræftsvulst i hjernen. Heldigvis for Alexandre skete det på en sommerferie i Paris og ikke hjemme i Danmark.

Diagnosen blev stillet på en tilfældig fransk skadestue. Her blev alt sat ind på et redde den lille dreng. Kapaciteten var i orden: Ingen ventetid, det nødvendige apparatur og personale nok til at betjene det. Man kunne ønske, at det også var tilfældet i Danmark. Men sådan er det ikke.

På det franske hospital blev der som noget helt naturligt straks gennemført to scanninger. Diagnosen blev stillet. Og umiddelbart efter blev den lille dreng opereret. Sådan er det altså i Frankrig. Men på Danmarks fremmeste hospital, Rigshospitalet, er der end ikke kapacitet til at gennemføre de scanninger, der er behov for på børnekræftafdelingen. Der bliver kun scannet to dage om ugen. Vi har ikke råd til mere. Det er både uværdigt og tankevækkende.

Hvis en person i Danmark bliver indlagt akut med et brækket ben efter en trafikulykke, er der ingen tvivl hos lægerne om, at patienten skal scannes og om nødvendigt opereres med det samme. Det burde med samme selvfølgelighed ske ved alvorlig sygdom.

-Vi har ikke råd til det hele. Hvis vi skal have en bedre kræftbehandling, vil det gå ud over andre sygdomsgrupper, lyder indvendingen.

Men hvorfor nu det? Det er ikke en naturlov, at der skal sættes et fast beløb af til sundhedsvæsenet, hvor de enkelte sektorer så må slås for at få deres del af kagen. Der skal være nok til alle. Danmark er et velfærdssamfund, og alt, hvad der kan nytte, skal tilbydes patienterne. Uanset prisen. Det gør man i mange andre europæiske lande. Og det kan være forskellen på liv og død.

I 1980 lå Danmark i top, når det gjaldt befolkningens sundhed. Vi brugte en større procentdel af bruttonationalproduktet end andre lande på sundhed. Siden da er det gået ned ad bakke, og i dag ligger vi i den kedelige ende af skalaen.

Det kan aldrig være lægernes opgave at sige, at den og den behandling, har vi ikke råd til. Lægerne skal tænke på, hvad der er bedst for patienterne. Så er det politikernes opgave at sikre, at der er råd til det. Det er dem, der skal prioritere befolkningens sundhed over alt andet. Vi har ganske enkelt ikke råd til at lade være.

Arne Rolighed
Adm. direktør

indhold

<ul style="list-style-type: none"> ■ Hurtigt arbejde Dansk dreng behandlet på et døgn i Paris 4 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ny metode til at opdage hudkræft Finder hudkræft blot ved at lyse på huden 16 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Rask men under mistanke Kontrol minder om sygdom 23
<p>EXIT RØG</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Rygeregler? Ikke i min kommune! Ryg hvor du vil i Køge 6 ■ De må bare holde op! Kvit smøgerne i Brøndby 8 ■ Kun hver 10. kommune vil forbyde rygning - Og det er ærgerligt, mener Kræftens Bekæmpelse 10 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mad: Børnene ud i køkkenet Let oksekød i kokosmælk og lagkage med rabarberkompot 18 ■ Forskning: Ørntofts krystalkugle DNA-chip viser, om kræftpatienter får tilbagefald eller er raske 20 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hun fik muligheden for at leve Kom med i forsøg med ny medicin 26 ■ For lidt medicin til sjældne sygdomme 28
<ul style="list-style-type: none"> ■ Hvor der er mening, er der håb Hospitalspræst vækker håb med tilbageblik 12 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Turde ikke se mig selv i spejlet Ventede mange år med at gå til lægen 30 ■ Kræftens Bekæmpelse giver 52 mio. kr. til dansk kræftforskning 44 nye forskningsprojekter fik støtte 32

HURTIGT ARBEJDE

Fireårige Alexandre fra Hvidovre var på ferie i Paris. Her kom han på skadestue, fordi han begyndte at slingre og kaste op. Inden der var gået 24 timer, var han blevet undersøgt og opereret. Lægerne fjernede en kræftsvulst i hjernen

Af Otto Bühring

Foto Michael Abildgaard

■ Michael Abildgaard sad på Rigshospitalets børnekræftafdeling ved siden af sin fireårige søn Alexandre, som fik kemoterapi.

I lokalet kørte en radio, og der blev sendt en debat om prioriteringer i det danske sundhedsvæsen. Michael Abildgaard lyttede til debatten. Han hørte mange bemærkninger om "selvforskyldt kræft" og "livsbetingede kræftsygdomme."

-Er det rimeligt, at andre bliver skubbet til side, for at kræftpatienter skal kunne komme til?" lød spørgsmålet gentagne gange i radioen.

-Nej det er ikke rimeligt, at folk ikke kan blive opereret for deres nedslidte hofter, mente Michael Abildgaard.

-Men hvor rimeligt er det danske sundhedssystem i det hele taget? tænkte han.

Han ville gerne have blandet sig i radiodebatten, men han ville ikke forlade sin søn, så han fik ikke ringet sine kommen-

tarer til panelet. Men han besluttede sig for at fortælle historien om Alexandre, og derfor kontaktede han tætpåkræft.

Begyndte at slingre i ferien

Sidste sommer var familien på ferie i Frankrig. Tre dage efter ankomsten til Paris begyndte Alexandre at slingre, når han gik. Næste dag slingrede han stadig, og han var begyndt at kaste op, men bortset fra det havde han det godt. Forældrene besluttede sig alligevel for at tage ham med til en parisisk skadestue.

-Da vi kom ind på skadestuen, stod der otte hvidklædte personer ved en skranke og så ud, som om de kun ventede på mennesker, som havde behov for hjælp. Vi kom til med det samme. Vi ventede ikke et minut, fortæller Michael Abildgaard.

Først kom en tysk lægestuderende, som undersøgte Alexandre og stillede en masse spørgsmål til ham og til forældrene. Siden kom en fransk læge og foretog en timelang undersøgelse, og så blev Alexandre sendt til en CT-scanning af hjernen. Resultatet af scanningen viste en tumor i lillehjernen (medulablastom).

Senere samme dag blev Alexandre MR-scannet for, at lægerne kunne stille en præcis diagnose. De besluttede sig for, at Alexandre skulle opereres med det samme, hvilket i praksis betød næste morgen, fordi klokken allerede nærmede sig 20.

-Det korte af det lange i denne historie er, at mindre end 24 timer efter, at vi uvidende var kommet ind på skadestuen, var vores søn både undersøgt, havde fået to hjernescanninger, og var blevet opereret i hjernen af en dygtig professor, siger Michael Abildgaard, der gentager:

-Der var ikke engang gået et døgn.

fakta BILLIGT DANSK SUNDHEDSVÆSEN

Danmark bruger mindre penge på sundhedsvæsenet end flere andre vestlige lande. I en opgørelse fra den økonomiske samarbejdsorganisation OECD over sundhedsudgifternes størrelse i pct. af bruttonationalproduktet fremgår det, at Danmark i 1980 brugte 9,1 pct. af bruttonationalproduktet på sundhed. Dengang lå vi helt i toppen i OECD. Fra 1980 til 1990 skete der et voldsomt fald i Danmark, mens alle andre lande viste stigende forbrug af sundhedsudgifter. Siden faldet i 80'erne har Danmark ligget fast på det lavere niveau med de laveste udgifter i 1995 (8,2 pct). Den seneste opgørelse (2001) viser, at vi herhjemme bruger 8,6 pct. af BNP på sundhedsvæsen, og her er vi overhalet af mange af de lande, der lå bag os i 1980: Frankrig 9,5 pct., Grækenland 9,4 pct., Tyskland 10,7 pct., Schweiz 11,1 pct. og USA 13,9 pct. I de seneste 20 år er der kommet megen ny og dyr medicin på markedet. Set i den sammenhæng er faldet i de danske sundhedsudgifter endnu større.

SAMLEDE SUNDHEDSUDGIFTER I PCT. AF BRUTTONATIONALPRODUKTET

	1980	1990	1992	1995	2000	2001
Danmark	9,1	8,5	8,5	8,2	8,3	8,6
Frankrig		8,6	9,0	9,5	9,3	9,5
Tyskland	8,7	8,5	9,9	10,6	10,6	10,7
Grækenland	6,6	7,4	7,9	9,6	9,4	9,4
Norge	6,9	7,7	8,2	7,9	7,6	8,0
Sverige	8,8	8,2	8,3	8,1	8,4	8,7
Schweiz	7,6	8,5	9,6	10,0	10,7	11,1
USA	8,7	11,9	13,0	13,3	13,1	13,9

Kilde: OECD

Fem dage efter den komplicerede operation er Alexandre igen en glad og smilende dreng.

Ni dage efter operationen går Alexandre igen tur i Paris gader.

Alexandre og far glæder sig over, at den 14. kemobehandling var den næstsidste.

En sut kan være en god trøst, når man for første gang skal have kemoterapi. 20 dage efter operationen og første dag på Rigshospitalet.

Efter 13 kemobehandlinger er moralen stadig høj.

Effektivt fransk sundhedsvæsen

-Frankrig har et effektivt sundhedsvæsen, men også et kolo-salt underskud på sundhedsbudgettet, men det tager man tilsyneladende ikke så alvorligt, siger Michael Abildgaard. -Pointen er, at et sundhedsvæsen ikke kan give overskud. Det kan ikke engang løbe rundt. Der vil altid kun være udgifter og dermed underskud, siger han.

-I Danmark har vi råd til skattelettelser, samtidig med at vore kræftsyge børn på Rigshospitalet må ligge på hospitals-gangene under ambulans behandling, og samtidig med at der er lange ventetider på scanninger, bl.a. fordi man mangler børnenarkoselæger, fortæller Michael Abildgaard.

Mangler personale

På Rigshospitalet bekræfter man, at tingene ikke fungerer godt nok.

-Vi får ikke de scanninger, vi har brug for, fordi der er kapacitetsproblemer, siger overlæge Catherine Rechnitzer fra Rigshospitalets børneafdeling.

-Det er ikke apparater eller udstyr, der mangler, men mennesker til at betjene dem, tilføjer hun og fortæller, at der derfor kun bliver scannet to dage om ugen.

Hvad var der sket herhjemme?

Michael Abildgaard og hans hustru Laurence sidder tilbage med en række ubesvarede spørgsmål:

-Hvad var der mon sket, hvis vi var gået til vores praktise-rende læge og havde sagt:

-Vores søn slingrer, når han går?

-Hvad var der mon sket, hvis vi var gået ind på en dansk skadestue og havde sagt:

-Vores søn slingrer, når han går?

-Jeg tror desværre ikke på, at nogen i det danske sundheds-væsen ville have opdaget vores søns hjernesvulst før et halvt år senere, når vi var blevet ved med at komme igen med en dreng, der blev stadig mere invalid – og til sidst måske var død, siger Michael Abildgaard, som har talt med flere forældre til børn, der har samme kræftsygdom som Alexandre på Rigshospitalet.

-ALLE har fortalt, at de har løbet spidsrod mellem praktise-rende læger og skadestuer i månedsvis, inden nogen har taget dem alvorligt. Og faktisk har næsten alle disse børn desværre taget alvorligt skade. Enten af den lange ventetid eller af en dårlig hjerneoperation. Min dreng er faktisk den af børnene på Rigshospitalet, som tilsyneladende har det bedst. Kun ni dage efter sin hjerneoperation, gik han igen tur i de parisiske gader, fortæller Michael Abildgaard, der understreger, at han er glad for Alexandres behandling på Rigshospitalet.

-Jeg er lykkelig for, at vi var i Frankrig, da Alex blev syg og opereret, men jeg er også lykkelig for, at vi får den efterføl-gende behandling på Rigshospitalet. Jeg synes nemlig, at personalet forsøger at gøre alt, hvad de kan, for at vi og vores børn har det så godt som muligt, siger Alexandres far.

-De 20 dage, vi havde på hospitalet i Frankrig, inden vi kom til Danmark, var en skrækindjagende demonstration af manglende pædagogik og medfølelse fra personalets side. De fleste af sygeplejerskerne var kolde, hårde og diktatori-ske grænsende til det voldelige. Hvad social adfærd angår, er Frankrig 50 år efter Danmark, fastslår Michael Abildgaard.

Vi har forgæves bedt sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen om en kommentar til denne artikel.

Læs lederen side 3